

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 297/2023-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara prerokoval vyhlásenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky Miroslava Duriša o jeho zaujatosti v konaní vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1715/2022 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Miroslav Duriš **je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1715/2022.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a oznámenie

1. Sudca ústavného súdu a predseda IV. senátu Miroslav Duriš listom z 26. apríla 2023 podľa § 50 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil predsedovi ústavného súdu, že vyhlasuje svoju zaujatosť vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1715/2022 z dôvodov podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre jeho pomer k sťažovateľovi.

2. Pokynom predsedu ústavného súdu z 2. mája 2023 bolo oznámenie pridelené do senátu I. ÚS na ďalší postup podľa čl. IV bodu 1 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) v zmysle § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde [čl. IV bodu 1 písm. a) rozvrhu práce].

3. Z oznámenia vyplýva, že sťažovateľ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpený [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 22. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 16 ods. 2, čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 7 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd proti postupu Obvodného oddelenia Policajného

zboru Košice-Staré Mesto v konaní vedenom pod ČVS: ORPZ-KE-OPP5-121.21/36/2021, postupu odboru kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach v konaní vedenom pod ČVS: ORPZ-KE OKP2-1722/2-VYS-KE-202I, postupu Úradu inšpekčnej služby, útvaru inšpekcie, odboru inšpekčnej služby Východ, oddelenia vyšetrovania v konaní vedenom pod sp. zn. UIS-1S-OISV2-2021/003499, postupu Okresnej prokuratúry Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Pv 163/21/8803, postupu Krajskej prokuratúry v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Kn 1/22/8800 a postupu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. IV/1 GPt 589/21/1000. Žiada voči nim priznať finančné zadosťučinenie a nahradiť mu trovy právneho zastúpenia. Vec je vedená ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1715/2022 a bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi, sudcovi IV. senátu ústavného súdu.

4. Uzneseniami č. k. I. ÚS 240/2022 z 28. apríla 2022 a č. k. I. ÚS 241/2022 z 28. apríla 2022 už bolo rozhodnuté, že sudca ústavného súdu Miroslav Duriš bol vylúčený z konania a rozhodovania vo veciach sťažovateľa vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2040/2021 (IV. ÚS 286/2022) a sp. zn. Rvp 651/2022 (IV. ÚS 327/2022).

5. Sudca ústavného súdu a predseda senátu IV. ÚS Miroslav Duriš vo svojom oznámení zopakoval, že sťažovateľa osobne dlhodobo pozná, keďže ako prezident Notárskej komory Slovenskej republiky (ďalej len „NKSR“) osobne pre jeho vedomosti navrhoval jeho zaradenie do medzinárodnej komisie NKSR a následne do funkcie generálneho radcu za NKSR v Svetovej únii notárstva (U.I.N.). Následne s ním profesijne v postavení prezidenta NKSR dlhodobo spolupracoval v medzinárodnej oblasti a ich spolupráca prerástla do osobného priateľstva, pričom s ním udržoval blízke priateľské styky nielen v minulosti, ale už aj počas svojho pôsobenia na ústavnom súde. Jeho vzťah sa prelínal aj s pomocou rodinného príslušníka, ktorú bližšie rozviedol v predchádzajúcich vyjadreniach [nezištná pomoc otca sťažovateľa (ktorý je lekárom) pri riešení ťažkých zdravotných komplikácií sudcovej sestry v minulosti].

II.

Relevantná právna úprava a posúdenie vecí ústavným súdom

6. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

7. Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu môže sám vyhlásiť svoju zaujatosť vo veci; musí tak urobiť písomne bezodkladne a uviesť jej dôvody. Na opakované vyhlásenia zaujatosti vo veci vyhlásené tým istým sudcom ústavného súdu z toho istého dôvodu ústavný súd neprihliadne, ak už o predchádzajúcom vyhlásení sudcu ústavného súdu o svojej zaujatosti vo veci rozhodol.

8. Podľa čl. IV bodu 1 písm. a) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje prvý senát, ak ide o sudcov štvrtého senátu.

9. Nestrannosť sudcu v konkrétnom konaní znamená prejednávacie a rozhodovacie veci len na základe objektívne zistených skutočností a na základe práva, bez predsudkov, bez pomeru (pozitívneho alebo negatívneho) k predmetu sporu, účastníkom konania, ich zástupcom alebo k iným zúčastneným osobám a bez akéhokoľvek ovplyvnenia, „*sine ira et studio*“. Poskytnutie súdnej ochrany nestranným sudcom tvorí podstatu spravodlivej súdnej ochrany.

10. Nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomenými testami. Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to jednak vo všeobecnosti (porov. rozsudok Olujić proti Chorvátsku z 5. 2. 2005, sťažnosť č. 22330/05, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (porov. rozsudok Kinský proti Českej republike z 9. 2. 2012, sťažnosť č. 42856/06, bod 87). Pri rozhodovaní o tom, či v danom prípade existuje legitímny dôvod na obavy, že istý sudca nie je nestranný, hľadisko namietateľa je dôležité, ale nie je rozhodujúce; rozhodujúce je, či tieto obavy môžu byť považované za objektívne odôvodnené (porov. rozsudok Thorgeir Thorgeirson proti Islandu z 25. 6. 1992, sťažnosť č. 13778/88, bod 51).

11. Pokiaľ ide o subjektívny test, nestrannosť sudcu sa musí predpokladať, pokiaľ nie je preukázaný opak (pozri rozsudok Wettstein proti Švajčiarsku z 21. 12. 2000, sťažnosť č. 33958/96, bod 43). Vo vzťahu k objektívnemu testu musí byť posúdené, či, odhliadnuc od správania sudcu, existujú zistiteľné skutočnosti, ktoré môžu vyvolávať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Rozhodujúce pritom je, či takéto obavy môžu byť objektívne odôvodnené (tamtiež, bod 44).

12. Námietkový senát ústavného súdu po preskúmaní obsahu spisu vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1715/2022 a dôvodov uvedených vo vyhlásení sudcu IV. senátu ústavného súdu a jeho predsedu Miroslava Duriša dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na jeho vylúčenie z konania a rozhodovania o predmetnej veci.

13. Ústavný súd vzal zo subjektívneho hľadiska do úvahy, že sudca ústavného súdu Miroslav Duriš výslovne svoju zaujatosť vyhlásil (podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde), nielen oznámil možné dôvody svojho vylúčenia (podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Formulačný rozdiel medzi týmito ustanoveniami zákona o ústavnom súde možno vidieť v subjektívnom postoji sudcu – ak si je vedomý existencie dôvodu vylúčenia, ale jeho intenzitu nepovažuje za dostatočnú, učiní oznámenie podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde, ak sa so zisteným dôvodom vylúčenia vnútorne stotožní, vyhlási svoju subjektívnu zaujatosť podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj Macejková, I., Bárány, E., Baricová, J., Fiačan, I., Holländer, P., Svák, J. a kolektív: Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020. s. 289).

14. Pokiaľ ide o objektívne hľadisko nestrannosti, ústavný súd zastáva názor, že dlhodobý pretrvávajúci priateľský vzťah medzi sťažovateľom a sudcom ústavného súdu Miroslavom Durišom týkajúci sa aj rodinných príslušníkov sťažovateľa predstavuje skutočnosť, ktorá je dostačujúca na vznik pochybnosti o nezaujatosti sudcu ústavného súdu Miroslava Duriša v danej veci.

15. Vo všeobecnosti kolegialita medzi posudzovanými subjektmi neprekračujúca medze profesionality vzájomných vzťahov nepostačuje z objektívneho hľadiska k vzniku pochybnosti o zaujatosti, a preto bez ďalšieho nie je ani dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania v konkrétnej veci (*mutatis mutandis* IV. ÚS 124/2010, II. ÚS 36/2012). Avšak

v prípade, že by takýto vzájomný vzťah prerástol cez rýdzo profesionálny rámec a nadobudol tak charakter bližšieho priateľského, prípadne negatívneho súkromného vzťahu (zodpovedajúcej intenzity), mohlo by ísť o okolnosť vzbudzujúcu odôvodnené pochybnosti o nezaujatosti (k tomu pozri aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Nc 6/2015 z 8. júna 2015). Aj v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva priateľský vzťah, teda vzťah nad rámec bežného kolegiálneho či profesionálneho vzťahu, môže u objektívneho pozorovateľa vyvolať pochybnosti o nezaujatosti dotknutého sudcu (porov. rozsudok vo veci Steck-Risch a ďalší proti Lichtenštajnsku z 19. 5. 2005, sťažnosť č. 63151/00, bod 48).

16. Ústavný súd tak vzhľadom na uvedené konštatuje, že i v tomto prípade sú naplnené podmienky podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde na vylúčenie sudcu Miroslava Duriša z konania a rozhodovania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1715/2022, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

17. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

18. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 18. mája 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu